

Her kaster Øyvind bandets nye album på sjøen

Mens CD-salget stuper, lager musikere stadig mer originale utgivelser. Trioen 1982 putter musikken i flaskepost.

tekst: ERIK FOSSEN foto: PAUL S. AMUNDSEN, VEGAR VALDE

KAFÉ KNØDEREN, en tidlig høstkveld: Felen er stemt, trommene og trøorgelet står parat.

En liten gruppe venner og interesserte har samlet seg, enda et band er klare for å slippe sitt nyeste mesterverk løs på verden.

Hvorvidt verden er klar, aner ingen, men her kommer i alle fall Øyvind Skarbø, bandleder og trommis i improvisasjonstrioen 1982. Her er ingen mikrofon, men den unge mannen griper resolutt ordet:

- Hjertelig velkommen til flaskepost-releaseprosjekt her på Knøderen og senere på Puddefjordsbroen!

Det humres litt i salen. Plateutgivelser er ikke lenger som de engang var.

Skarbø viser frem Olden-flasken med minnepinne og spesialdesignet brev. Han forklarer hvordan de 15 eksemplarene skal slippes i vannet i byer som San Francisco, Melbourne, Ålesund og Dar Es Salaam. Han lokker med servering på Puddefjordsbroen etterpå - og så begynner konserten.

Trommis Skarbø rister på et papirflak, Sigbjørn Apeland dunker i orgelet, Nils Drønen plukker på felen.

Gradvis samles lydene til en lavmælt, bølgende musikk som gjør det lett å forestille seg en flaskepost i drift på havet. Først flyter den fredelig omkring. Så blåser det opp, og flasken kastes omkring på skumtoppene. Felen hviner, orgelet surkler og trommene drønner, men så roer det seg igjen.

Flasken driver inn i en vik, fiskes om bord i en snekke og pakkes kanskje ut til tonene av kaffetrakteren som har meldt seg på der ute på kjøkkenet.

- Denne låten og flere kan dere finne i den nyeste flaskeposten vår, sier Skarbø.

- I et farvann nær dere.

I ET REKKEHUS i Fyllingsdalen er en annen musiker klar for å erobre verden eller kanskje bare kitle den lite grann.

I 25 år har Christer Ottesen spilt bass i bergensband som Paraplegic, Popium, Flare og Faith Circus. Nå er den 38-årige heavyelskeren klar med sin egen debututgivelse, som leder for gruppen Spiders From Danmarks plass.

Ikke noe uvanlig der, egentlig, bortsett fra at Ottesen debutterer med en fotobok: 64 sider med bilder av Ace Frehley fra Kiss, riktignok i plastutgave, tatt når Ottesen har vært på ferie eller turné rundt om i verden. Og i en liten lomme på siste side: CD-en han spilte inn i studioet til Magnet i fjor sommer, med låter skrevet på de samme reisene.

- Jeg ønsket å pakke musikken inn på en litt gøyalt måte, sier Ottesen.

- Det er ikke så interessant med plater lenger, når kjøpte jeg selv en plate sist? Jeg vet ikke, jeg kjøper helst musikk på Itunes.

Ottesen humrer litt.

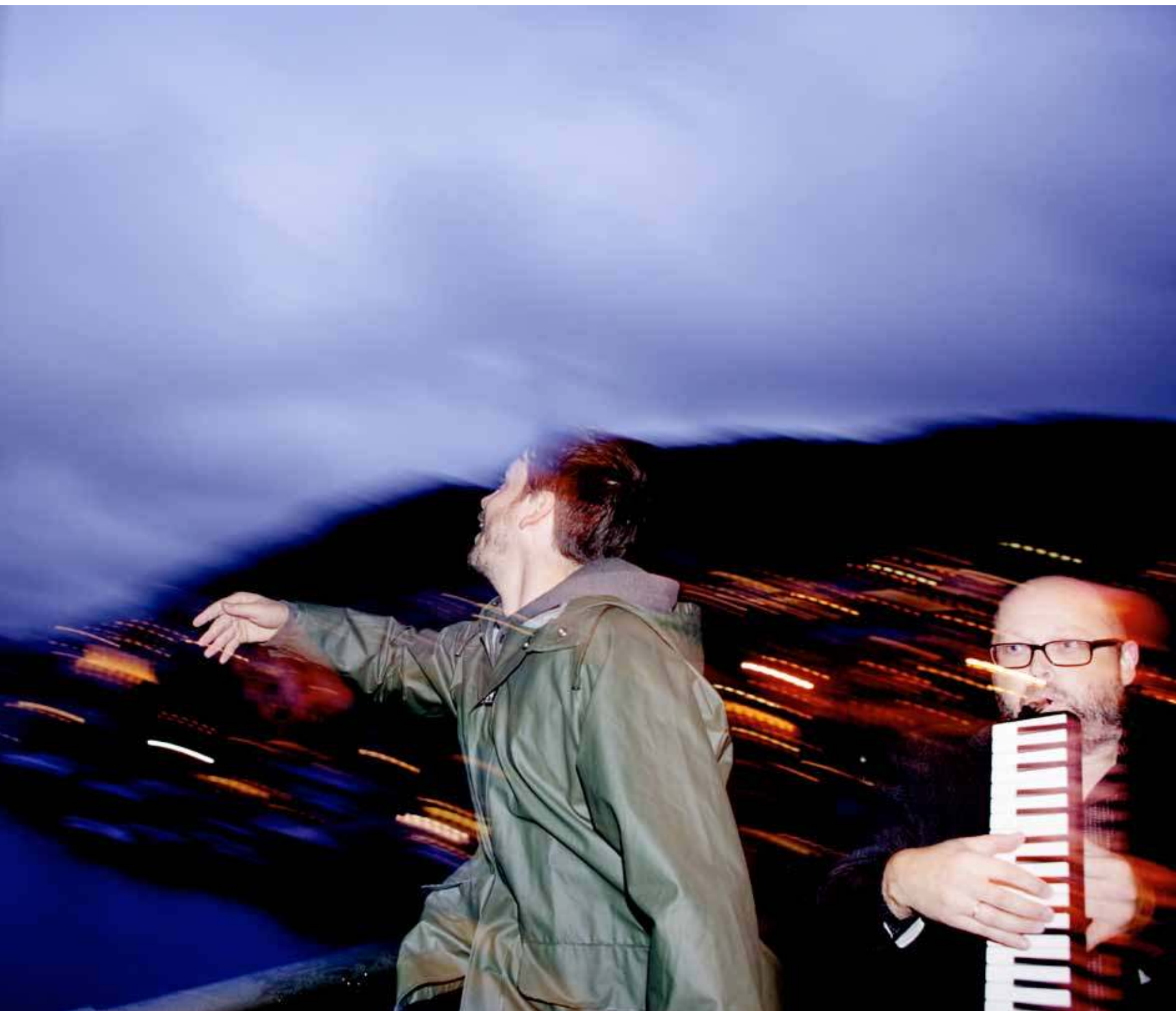
- Men jeg kjøper alt mulig annet tull, som dette, sier han og peker på sin egen bok.

Ace Frehley-fotograferingen begynte på en Kina-turné for fire år siden. Siden har Ottesen hatt figuren og lommekameraet med seg overalt, mens stakkars Ace har mistet både hender, gitar og platåsko. Etter å ha publisert en del av bildene på Facebook, fikk han lyst til å samle dem i en bok. Samtidig trengte jo Spiders From Danmarks plass å få ut musikken sin på en eller annen måte. Løsningen ble en fotoblogg (lifeonmariner4.com) ispedd litt musikk - og nå altså en bok med eget lydspor.

- Så er spørsmålet, skal jeg be folk om å anmelde boken eller CD-en?

ADJØ: Trommis Øyvind Skarbø i 1982 kaster den første av 15 eksklusive flaskeposter ut i mørket. Blir det en askøyværing eller noen i Solheimsviken som finner flasken med trioens nye album?

Musikalsk hadde Ottesen lyst til å lage noe hardere enn det han har drevet med i senere år. Resultatet er til tider ganske tungt, til tider ganske mykt og ofte vel så beslektet med indierockere som The Posies og Dinosaur Jr, som heavybandene Ottesen har digget siden ungdommen. Kiss-referansene begrenser seg stort sett til alle bildene av den lille plastfiguren, noe som kan være avgjørende nok i seg selv.

- Vi er selvsagt litt redd for at Gene Simmons (*Kiss-sjefen, journ.anm.*) skal saksøke oss, for han eier selvfølgelig trynet til Ace.

- Det kunne jo gitt god oppmerksomhet, også ...

- Ja. Og jeg vil jo påstå at jeg har finansiert min del av Kiss-eventyret.

I LIKHET MED mange menn i trettiårene har også Ottesen svidd av godt med penger på plater og produkter fra tidenes mest gjennomkommersialiserte rockeband. Vin, mynter og flammedekorerte likkister er bare noen av de mange Kiss-produktene som finnes.

Superkremmeren Gene Simmons og kollegene er imidlertid ikke de eneste i musikkbransjen som har visst å utnytte fansens samlemani og vilje til å punge ut i dyre dommer for ekstravagante utgivelser. Sånn sett er ikke kombinasjonen bok og CD spesielt original. Ottesen har selv tilsvarende utgivelser fra Kiss, The Police og Gry Jannicke Jarlum (!) i hyllene, mens Wilco og norske Jan Vardøen bare er noen av de mange andre artistene som også har infiltrert tilhengernes bokhyller. De

siste årene har dessuten band som The Ark og TNT pakket inn CD-utgivelsene sine i egne magasiner, noe som ga dem tilgang til flere utsalgsteder enn bare platebutikkene.

I en tid da CD-omsetningen er i fritt fall, kan slike tiltak være avgjørende for salget av fysiske produkter. Mens store navn som DDE og Sissel Kyrkjebø/Odd Nordstoga har sikret seg lukrativ hylleplass i dagligvarekjedene, tyr mindre artister ofte til kreativ innpakning for å skille seg ut i platehyllene.

Allerede i 2001 ga Stavanger-trioen Cloroform ut en CD med maskinstrikket hylster, mens Kristiansand-pønkerne Honningbarna i år trådte til med hjemmesydd innpakning på et lite opplag av sitt debutalbum.

- Hele maskineriet rundt den tradisjo-

ROCKER PÅ TUR: Skjerjehamn og Brighton er bare noen av stedene Kiss-gitarist Ace Frehley besøker i boken til Christer Ottesen. På bloggen hans, lifeonmariner4.com, fortsetter plastdukkens eventyr.

FOTO: CHRISTER OTTESEN

nelle plateindustrien holder på å dø ut, så det gjelder å skape noe nytt, sa Honningbarn Edvard H. Valberg til Fædrelandsvennen i forbindelse med stuntet.

Et annet alternativ er selvsagt å droppe trykkeutgiftene helt eller delvis, til fordel for digital distribusjon av musikken. Dagens Næringsliv kunne nylig melde at de største plateselskapene i Norge har begynt å droppe CD-versjoner av nye album. Susanne Sundførs nye innspilling, instrumentalverket «A Night At Salle Pleyel», utgis for eksempel kun på vinyl og i digitale formater.

Sony, Universal, Warner og EMI har altså innsett det samme som mange mindre aktører har erfart før dem: Det er verken praktisk eller særlig stas å ha nedstøvede stabler med usolgte CD-plater stående.

- **HVIS VI BARE TRYKKET** CD-er, hadde de vel blitt stående nede i garasjen, tenker jeg, sier Christer Ottesen.

- Jeg har en femtenåring boende i annen etasje og tror ikke han har så mye med CD-er å gjøre, for å si det sann.

Han har ingen vyer om å gjøre fortjeneste på Spiders From Danmarksplass-utgivelsen. Boken må selge rundt 350 eksemplarer bare for dekke trykkeutgiftene. Til gjengjeld kan kanskje oppmerksomheten generere litt digitalt

salg, som jo er mer lønnsomt. Akkurat som i tenårene, da han skrev egen metal-fanzine og byttet kassetter med folk over hele verden, er det stadig entusiasmen som driver ham.

- Jeg synes det er en kul sak, og det er fint om noen andre liker den. Jeg hadde sikkert kjøpt boken uten å vite noe om musikken, det er alltid slike ting jeg kommer hjem med fra ferie.

- Hva skjer med Spiders From Danmarksplass nå, da?

- Vi skal kanskje spille en konsert på biblioteket, siden vi slipper bok. Og så skal den selges i museumsbutikken til Stenersen, så da blir det jo kunst også.

OTTESEN FLIRER, men ideen er ikke dum. Kunstneren Espen Gleditsch stiller for eksempel ut en vinylplate med plate-spiller på årets Høstutstilling. Skillet mellom kommersielle plateutgivelser og kunst var imidlertid ullent allerede i 1967, da Andy Warhol designet bananomslaget til Velvet Undergrounds debutalbum og The Beatles ba Peter Blake finne på noe til «Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band». Fire tiår senere vakte tyske Rammstein bitte litt oppsikt da de ga ut en spesialversjon av albumet «Liebe Ist Für Alle Da», pakket i en metallkoffert sammen med håndjern, glidekrem og seks dildoer.

ANNERLEDES DEBUT: I 25 år har Christer Ottesen vært bassist i diverse bergensband. Nå debuterer han som fotograf og bandleder med gruppen Spiders From Danmarksplass og maskoten Ace Frehley.

UTGIVELSESKLAR: En gammel kjøpevannflaske, en minnepinne og et forseggjort følgebrev utgjør den nye albumutgivelsen til improvisasjonstrioen 1982. Med et opplag på 15 eksemplarer kastet ut i verdenshavene blir det en utgivelse selv de mest dedikerte samlerne neppe får tak i.

Mens dette var plater beregnet på å selge i et visst opplag, er eksklusivitet ofte et kjennetegn ved de særeste utgivelsene. Da svenske bob hund gjorde comeback i 2009, var deres første nye utgivelse en vinylplate med én låt, «Fantastiskt», utgitt i ett eksemplar og fastmontert i en platespiller.

Singelen, som ble auksjonert vekk for 3650 dollar, var kanskje et nikk til den japanske støykunstneren Merzbow. Ifølge sagnet ga han i 1994 ut «Merzcar», en Mercedes med en kopi av hans nyeste album fastmontert i CD-spillere på en Mercedes, slik at platen ikke kunne fjernes og ble avspilt automatisk når bilen startet. Historien er for så vidt sann, men ifølge plateselskapsjefen, som eide bilen, ble den utslitte Mercedesen aldri solgt og endte sine dager på skraphaugen.

MUSIKERES ØNSKE om å utnytte publikums samlemani har også gitt andre pussige utslag: Bandet Arabrot fra Haugesund ga for eksempel ut en vinylsingel hvor innsiden av omslaget var dekket av sandpapir. Når man tok platen ut, ble den skrapet opp, og den allerede ståkete musikken fikk et ekstra lag av støy på toppen.

MP3-filenes inntog har dessuten avstedkommet et ras av fiffige minnepinner, så som Datarocks lekediament og

Flaming Lips sine EP-er innbakt i gele-snop. I det søte hjørnet har man også osloselskapet Metronomicon Audio, som ga ut en brusflaske med tilhørende nedlastingskode – slik at lytterne kunne drikke eller spare på innholdet, mens de lastet ned musikken fra internett.

APROPÓS FLASKER, her kommer Øyvind Skarbø i 1982 igjen, gående over oppover Strømbakken med flaskepost i lommen.

Han har innrømmet at det hele begynte som en spøk, for å se hvor langt man kunne strekke ideen om en mest mulig eksklusiv utgivelse. Halen på noenogtyve mennesker som følger ham gjennom den våte høstkvelden, viser at i alle fall noen setter pris på spøken. Eller «velferdstiltaket for fremmede mennesker», som det også kan kalles.

– Alle har jo en barndomsdrøm om å finne flaskepost, men de færreste får oppleve det i virkeligheten, sier bandkollega Sigbjørn Apeland.

– Nå sørger vi for at noen får oppleve det.

Sant å si er det hele kanskje et publisitetsstunt også. Neste uke gir nemlig 1982 ut sin andre ordentlige plate, «Pintura», både på CD, vinyl og digitalt. Musikken som følger med flasken er overskuddsmateriale fra innspillingen

og vil ikke bli gitt ut på annen måte.

På vei over Nygårdshøyden forteller Skarbø om en annen utgivelse han er med på, både som trommeslager og redaktør. Gruppen Stian Around A Hill fant nemlig ut at de heller ville lage magasin enn å trykke CD, så kan leserne i stedet få en kode og laste ned musikken. Resultatet er et blad på 12 sider, med tittelen «Alle skal få», hvor bandmedlemmene bidrar med artikler (om improvisasjonens historie, Håkon Kornstad og hvitvinsdampede blåskjell), samt et intervju med bandleder Stian Omenås.

– Dere kunne jo sluppet flaskeposten her, utbryter noen idet følget passerer svømmebassenget på Studentsenteret. Så er man fremme på toppen av Puddefjordsbroen, og følget stopper opp.

Apeland og Drønen spiller en fanfare på melodika og fele, Skarbø sier noen ord og så kaster han plastflasken med Olden-kork ut i kveldsmørket. Et lite plask senere ligger den og dupper midt i fjorden, mens det serveres boller og kakao for å feire et vellykket plateslepp. Veteranen Apeland og Drønen, som har vært med på noen sleppesletter før, står og humrer.

– Dette var forfriskende, sier de, mens flasken forsvinner ut av syne og en syklist plinger for å komme forbi.

erik.fossen@bt.no